

Bruksela, dnia 20 lipca 2013 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 58/2013

Sprawozdanie z międzyparlamentarnego posiedzenia komisji z udziałem parlamentów narodowych w sprawie programu sztokholmskiego: stan zaawansowania współpracy policyjnej i sądowej w sprawach cywilnych i karnych

Bruksela, 20 czerwca 2013r.

W dniu 20 czerwca br. w PE odbyło się międzyparlamentarne posiedzenie komisji zorganizowane przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) oraz Komisję Prawną (JURI). W spotkaniu udział wzięło 37 parlamentarzystów krajowych reprezentujących 27 izb parlamentarnych z 20 państw członkowskich (w tym z Chorwacji) oraz parlamentarzystka z Norwegii.

W spotkaniu stronę polską reprezentowali przedstawiciele Senatu RP: Senator **Michał Seweryński** (przewodniczący Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji) oraz Senator **Aleksander Pocij** (członek Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji).

Sejm RP reprezentował Poseł **Ryszard Kalisz** (członek Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka).

Pierwszym dwóm sesjom podczas posiedzenia przewodniczył eurodeputowany **Juan Fernando López Aguilar** (S & D, Hiszpania), który jest przewodniczącym komisji LIBE, sesji trzeciej - eurodeputowany **Tadeusz Zwiefka** (EPP, Polska) a czwartej – europoseł **Luigi Berlinguer** (S & D, Włochy). Poseł López Aguilar dokonał również podsumowania posiedzenia.

Program sztokholmski: „Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli”, zatwierdzony przez Radę Europejską w dniach 10-11 grudnia 2009 r. na okres 2010-2014, zawiera szereg ważnych inicjatyw w dziedzinie współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości. Traktat z Lizbony przypisał parlamentom narodowym szczególną rolę w tej dziedzinie, na przykład w zakresie oceny działań Eurojustu (art. 85 ust. 1 TFUE) oraz dokładnego badania działań Europolu (art. 88 ust. 2 TFUE).

W tym kontekście Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisja Prawna Parlamentu Europejskiego postanowiły zaprosić posłów do parlamentów narodowych na międzyparlamentarne posiedzenie komisji dotyczące programu sztokholmskiego. Celem posiedzenia było zapewnienie forum wymiany poglądów na ten temat pomiędzy parlamentami narodowymi a Parlamentem Europejskim. Wybrany na posiedzenie termin pozwoli na skorzystanie z wniosków i spostrzeżeń wynikających z posiedzenia dotyczącego zbliżających się procedur ustawodawczych w sprawie Europolu i Eurojustu, jak również z oceny programu sztokholmskiego, który jest realizowany wspólnie przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Komisję Prawną oraz Komisję Spraw Konstytucyjnych.

SESJA I: WSPÓLPRACA POLICYJNA

Na początku pierwszej sesji, poświęconej współpracy policyjnej, głos zabrało czterech prelegentów: eurodeputowany **Augustín Díaz de Mera** (EPP, Hiszpania) - sprawozdawca w sprawie nowego rozporządzenia dotyczącego Europolu, **Lord Hannay of Chiswick**, przewodniczący Podkomisji F ds. UE (Sprawy Wewnętrzne, Zdrowie i Edukacja) w brytyjskiej Izbie Lordów, pan **Peter Hunstinx** - europejski inspektor ochrony danych oraz pan **Dietrich Neumann** – szef służb korporacyjnych Europolu.

Trzynastu parlamentarzystów (9 z parlamentów narodowych i 4 posłów do PE) zabrało głos w debacie, która nastąpiła po głównych wystąpieniach. Byli to: posłanka **Matrai** (węgierski parlament), poseł **Kregar** (chorwacki parlament), eurodeputowany **Kirkhope** (ECR, Wielka Brytania), senator **Crimi** (włoski Senat), poseł **Famiglietti** (włoska Izba Deputowanych), eurodeputowany **Albrecht** (Zieloni / EFA, Niemcy), senator **Grulich** (czeski Senat), poseł **Vlachogiannis** (grecki parlament), poseł **Moreno** (hiszpański Kongres), eurodeputowana **Ernst** (GUE / NGL, Niemcy), poseł **Mappourides** (cypryjski parlament), poseł **Recourt** (niderlandzka Izba Reprezentantów) i europoseł **Brons** (NI, Wielka Brytania).

Walka z transgraniczną poważną i zorganizowaną przestępczością może być skutecznie prowadzona w UE jedynie w ramach ścisłej współpracy krajowych organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania. Spośród różnorodnych mechanizmów współpracy i wymiany informacji główną rolę odgrywa Europol jako centrum informacyjne. W marcu 2013 r. Komisja Europejska zaproponowała nowe ramy prawne dla Europolu, (COM(2013) 173), które zapewniły agencji większą elastyczność w przetwarzaniu informacji, zaostrażając jednocześnie wymogi ochrony danych, oraz umieściły ją pod wyraźnym nadzorem Parlamentu Europejskiego wraz z parlamentami narodowymi.

Debata podczas pierwszej sesji pokazała, że Parlament Europejski i parlamenty narodowe popierają przedstawiony wniosek ws. Europolu. Parlamentarzyści kładli nacisk w dyskusji na następujące aspekty przepisów w przedstawionym wniosku: 1) wspólna kontrola parlamentarna PE i parlamentów narodowych nad działalnością Europolu, 2) usprawnienie jego zarządzania, 3) wzmocnienie ochrony danych i wymiany informacji między Europolem a organami krajowymi, 4) połączenie Europolu i Cepolu (jednak ta propozycja nie znalazła wsparcia wśród parlamentarzystów - zarówno krajowych, jak i europejskich).

- **Wspólna kontrola parlamentarna nad działalnością Europolu sprawowana przez PE i parlamenty narodowe**

Poseł **Diaz de Mera** zasugerował, że wspólna kontrola parlamentarna powinna być przeprowadzana przez specjalnie powołaną do tego celu jednostkę nadzoru, pod wspólnym przewodnictwem przewodniczącego komisji LIBE i przewodniczącego odpowiedniej komisji z parlamentu narodowego państwa sprawującego prezydencję w UE. Zakres tej kontroli powinien dotyczyć między innymi: rocznego sprawozdania z działalności Europolu, rocznych i wieloletnich programów prac Europolu oraz rocznych sprawozdań Europejskiego Inspektora Ochrony Danych a także zatwierdzenia wykonania budżetu przez Europol. Poza tym,

jednostka nadzoru mogłaby powoływać zarząd Europolu, Europejskiego Inspektora Ochrony Danych oraz przedstawicieli Komisji.

Lord **Hannay of Chiswick** podkreślił w swoim przemówieniu absolutnie zasadniczy charakter parlamentarnej kontroli działalności Europolu sprawowanej wspólnie przez Parlament Europejski i parlamenty narodowe. Był zdania, że w dziedzinie współpracy policyjnej, w przypadku której elementy kompetencji UE są w dużej mierze pomieszczone z elementami kompetencji krajowej, byłoby niezbędne, aby znaleźć odpowiednią "mieszankę" kontroli sprawowanej przez Parlament Europejski i parlamenty narodowe. W jego opinii nowa struktura wspólnego nadzoru parlamentarnego powinna mieć "lekki" charakter (i bardziej przypominać międzyparlamentarne spotkanie, jak obecne), a nie powinna być w żadnym razie uciążliwą i kosztowną oraz mało efektywną strukturą. Zakres kontroli parlamentarnej nie powinien obejmować aspektów operacyjnych pracy Europolu.

Pan **Neumann** z Europolu z zadowoleniem przyjął propozycję zwiększenia przejrzystości i demokratycznej odpowiedzialności Europolu, w szczególności przewidzianą w rozporządzeniu możliwość sformalizowania dostępu Parlamentu Europejskiego do informacji niejawnych Europolu po podpisaniu odpowiedniej umowy pomiędzy tymi dwoma instytucjami.

Senator **Crimi** (włoski Senat) stwierdził, że kontrola parlamentarna powinna być bardziej dopracowana w szczegółach. Poza tym, konieczne jest przyznanie większych możliwości kontrolnych na poziomie państw członkowskich.

Poseł **Famiglietti** (włoska Izba Deputowanych) uważał z kolei, że jednym z najbardziej problematycznych aspektów wniosku jest kwestia nadzoru parlamentarnego, który powinien być efektywny względem działalności Europolu, aby uniknąć ryzyka manipulacji danymi. Jednakże, w odniesieniu do tej kwestii, poseł Famiglietti dodał na koniec, że poczuł się uspokojony po wysłuchaniu wypowiedzi posła Díaz de Mera i pana Hustnixa.

Poseł **Moreno** (hiszpański Kongres) podkreślił, że wspólny zespół parlamentarny, powołany do kontroli Europolu, powinien być "mały" i mieć możliwość oceny dokumentacji, która powinna być przekazana w odpowiednim czasie, tak aby kontrola parlamentarna była dokonywana po zapoznaniu się z faktami.

Eurodeputowana **Ernst** (GUE / NGL, Niemcy) zasugerowała, że komórka powołana do sprawowania wspólnej kontroli parlamentarnej może mieć podobny charakter do parlamentarnej komisji nadzoru, która istnieje w Niemczech.

Posel **Recourt** (niderlandzka Izba Reprezentantów) pytał, jaki rodzaj informacji nie może zostać podany do publicznej wiadomości oraz jaka dodatkowa kontrola powinna być sprawowana nad informacjami poufnymi, w celu uniknięcia luki w demokratycznej kontroli. Dla przykładu powiedział, że w parlamencie holenderskim przewodniczący grup politycznych mogą być poinformowani o takich informacjach poufnych podczas posiedzenia zamkniętego. W tym względzie pan **Neumann** wyjaśnił posłowi **Recourt**, że wniosek przewiduje ustanowienie możliwości, by parlamentarzyści byli powiadamiani podczas posiedzenia zamkniętego o informacjach niejawnych.

Przewodniczący komisji LIBE **López Aguilar** zasugerował, że powinno być przyjęte porozumienie międzyinstytucjonalne w sprawie sprawowania kontroli parlamentarnej nad działalnością Europolu.

- **Wymiana informacji między Europolem a organami krajowymi i wzmocnienie ochrony danych**

Lord **Hannay of Chiswick** podkreślił potrzebę organów ścigania państw członkowskich do dzielenia się większą ilością informacji z Europolem, niż miało to miejsce w przeszłości oraz częstszego i wcześniejszego korzystania z posiadanych przez Europol udogodnień.

Pan **Hunstinx**, Europejski Inspektor Ochrony Danych, z zadowoleniem przyjął wniosek ws. Europolem, który zawiera szereg elementów wzmacniających przepisy dotyczące ochrony danych. Jednak był zdania, że konieczne jest wprowadzenie szeregu ulepszeń we wniosku, podkreślając następujące kwestie: 1) ograniczenie celu i lepsze określenie konkretnych celów, 2) przeprowadzenie oceny oddziaływania (impact assessment) przed powstaniem nowych systemów informatycznych, 3) całościowe podejście do nadzoru nad Europolem, a zatem: 4) ściśle zaangażowanie krajowych organów ochrony danych.

Pan Hunstinx podkreślił również, że wniosek powinien być dostosowany do nowych ram ochrony danych, które są obecnie przedmiotem dyskusji, oraz powinien wziąć pod uwagę przepisy zawarte zarówno w ogólnym rozporządzeniu w sprawie ochrony danych, jak i w dyrektywie w sprawie egzekwowania prawa karnego. Innymi słowy wymagania dotyczące

większej odpowiedzialności i poszanowania prywatności, określone w nowym rozporządzeniu o ochronie danych osobowych, powinny mieć zastosowanie również do Europolu.

Wniosek ws. Europolu został dobrze przyjęty przez pana **Neumanna**, który zwrócił uwagę na jedną z jego głównych nowości, czyli koncepcję "zintegrowanego zarządzania danymi", która w kontekście zagrożeń, które są obecnie bardziej dynamiczne i mają bardziej międzynarodowy charakter, ma na celu "odświeżenie" obecnej architektury informacyjnej, która zawiera w sobie pewną segmentację danych. Koncepcja zintegrowanego zarządzania danymi doprowadzi do uproszczenia procesów (tj. dane będą przechowywane tylko w jednym, a nie przez różne systemy), a tym samym również do bardziej efektywnego zastosowania wspólnych zasad ochrony danych i kontroli.

Poseł **Kirkhope** (ECR, Wielka Brytania) podkreślił konieczność uniknięcia sytuacji, w której przyjmowane przepisy będą tak ścisłe, że będą hamowały współpracę między policją i innymi organami ścigania.

Senator **Crimi**, odnosząc się do prawa udostępniania danych, podkreślił, że należy zachować maksymalną ostrożność, zwłaszcza w stosunku do podmiotów prywatnych. Poza tym, dane te powinny być możliwie zgodne ze sobą w celu maksymalizacji wydajności wymiany informacji. Stwierdził też, że zgadza się z wprowadzeniem w projekcie obowiązku dla państw członkowskich do udzielania wyjaśnień w przypadku, gdy te państwa odmówią dostarczenia Europolowi potrzebnych informacji.

Eurodeputowany **Brons** (NI, Wielka Brytania) podniósł kwestię, czy od policji państwa członkowskiego będzie oczekiwano, że zbada i przekaże do Europolu informacje o działaniach, które nie stanowią przestępstwa w tym konkretnym państwie.

Eurodeputowany **Albrecht** (Zieloni / EFA, Niemcy) podkreślił słowa pana Hustinx, odnoszące się do ochrony danych i zaznaczył, że priorytet powinien być nadany wspólnym zespołom dochodzeniowo-śledczym, w celu zapewnienia efektywnej i skutecznej współpracy między organami policji a Europolem.

- **Połączenie Europolu z Cepolem (Europejska Akademia Policyjna)**

Kwestia ta okazała się dość problematyczna, ponieważ kilku parlamentarzystów wyraziło wątpliwości, co do sensu podejmowania takiego działania, w szczególności poseł **Díaz de**

Mera, Lord **Hannay of Chiswick**, poseł **Famiglietti**, senator **Gulich** (czeski Senat) i poseł **Vlachogiannis** (grecki parlament). Zwrócili oni uwagę na fakt, że nie jest dla nich jasne, jakiego rodzaju oszczędności może generować taka fuzja obydwu instytucji. W przeciwieństwie do innych, senator **Crimi** wyraził poparcie dla połączenia Europolu z Cepolem.

Debata z panią FRANÇOISE LE BAIL, dyrektorką ds. wymiaru sprawiedliwości w Komisji Europejskiej oraz komisarz CECILIĄ MALMSTRÖM, odpowiedzialną za sprawy wewnętrzne, na temat oceny postępów w realizacji Programu Sztokholmskiego

- **Postęp w zakresie wzmocnienia praw obywateli UE**

Dyrektorka **Le Bail** podkreśliła, że środki podejmowane przez Komisję Europejską w dziedzinie współpracy sądowej mają na celu wzmocnienie praw obywateli UE. W tym względzie wspomniała o sprawozdaniu Komisji Europejskiej nt. obywatelstwa UE i sprawozdaniu w sprawie Europejskiej Karty Praw Podstawowych.

Podkreśliła również wagę środków podejmowanych przez Komisję dla pobudzania wzrostu gospodarczego, jak na przykład inicjatywy dotyczącej ochrony danych, której wprowadzenie oznaczałoby ogromne oszczędności dla firm lub propozycji mającej na celu wyeliminowanie procedury *exequatur* w przypadku nowych środków dotyczących wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych, czy też wniosku w sprawie procedury o niewypłacalności oraz prawa umów.

W szczególności w odniesieniu do współpracy sądowej w sprawach karnych, główne osiągnięcia dotyczą wzmocnienia praw procesowych, tj. określenia minimalnych standardów ochrony w zakresie dostępu do prawników, ale także prawa do tłumaczenia i informacji.

W obszarze współpracy sądowej w sprawach cywilnych, a bardziej szczegółowo – prawa rodzinnego i dziedziczenia, pani Le Bail wymieniła wprowadzenie nowych uproszczonych zasad postępowań rozwodowych dla par międzynarodowych, a także wniosek ws. rozstrzygnięcia międzynarodowych spraw spadkowych.

- **Postęp dokonany w dziedzinie walki z przestępczością zorganizowaną**

Komisarz **Malmström** wymieniła najważniejsze osiągnięcia dokonane w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, tj.: przyjęcie dyrektywy w sprawie handlu ludźmi, propozycja

wniosku ws. walki z seksualnym wykorzystywaniem dzieci, obejmującego ściganie przestępstw, ochronę pokrzywdzonych i zapobieganie przestępstwom.

Ponadto istnieje prawodawstwo dotyczące prekursorów materiałów wybuchowych i zwalczania nielegalnego obrotu bronią palną. Strategia bezpieczeństwa wewnętrznego została wdrożona, umowy dotyczące terroryzmu i przemytu broni palnej zostały podpisane oraz umowa ws. wymiany danych pasażerów linii lotniczych (tzw. PNR - Passenger Name Record).

Komisarz **Malmström** wspomniała również o przygotowaniu jesienią sprawozdania antykorupcyjnego.

- **Nowy wniosek ws. Europolu**

W odniesieniu do Europolu komisarz **Malmström** wyjaśniła, że nowa propozycja ma na celu uzyskanie większej ilości lepszych informacji, aby przyczynić się do lepszej kontroli ustaleń wywiadu, lepszego i efektywniejszego zarządzania oraz poprawy przepływu informacji i usprawnienia zarządzania nimi.

Inną bardzo ważną innowacją jest kontrola parlamentarna mającą na celu realizację bardziej skutecznych i odpowiedzialnych działań przez organy ścigania. W odniesieniu do tej kwestii, komisarz **Malmström** podkreśliła, że nie do Komisji należy zdecydowanie, jak taka kontrola ma być zorganizowana, ale do Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych, które wspólnie mają bardzo ważną rolę do odegrania w celu zapewnienia, by Europol wypełniał odpowiednio swój mandat, by był skuteczny i działał zgodnie z przepisami.

Na koniec pani komisarz wyjaśniła, że Komisja zaproponowała, aby połączyć Europol i Cepol w celu stworzenia lepszych synergii i oszczędności środków.

- **Spojrzenie w przyszłość**

Następnie komisarz **Malmström** przedstawiła kilka uwag dotyczących przyszłości w obszarze spraw wewnętrznych, które stały się głównym nurtem polityki UE. Z tego względu komisarz stwierdziła, że nie widzi wymogu prawnego, aby kontynuować podejście polegające na przygotowywaniu szczegółowego programu w formie długoterminowego katalogu wniosków legislacyjnych. Komisarz **Malmström** oczekuje na omówienie strategicznych priorytetów w tym obszarze na najbliższe pięć lat, wsłuchując się najpierw w głosy państw

członkowskich, Parlamentu Europejskiego, parlamentów narodowych, ale także szerszego grona interesariuszy, think tanków, naukowców, organizacji pozarządowych, organów ścigania i innych specjalistów. Komisarz **Malmström** jest zdania, że dyskusje te pomogłyby w opracowaniu porozumienia w sprawie wspólnych wyzwań, którym trzeba stawić czoła i przełożenia ich na cele polityki UE.

Jakie mogą być te wyzwania i cele? Europa, która chroni swoich obywateli, powinna być w stanie skutecznie poradzić sobie z zagrożeniami, związanymi z przestępczością zorganizowaną, terroryzmem, cyberprzestępczością, handlem ludźmi i narkotykami. Komisarz powiedziała również, że należy zastanowić się nad tym, w jaki sposób poprawić kontrolę praworządności w państwach członkowskich oraz w jaki sposób prowadzić ciągłą i rygorystyczną walkę z korupcją.

W debacie, która nastąpiła później, głos zabrali: poseł **Falzon** (parlament Malty), senator **Seweryński** (polski Senat) i eurodeputowana **Sargentini** (Zieloni / ALE, Włochy).

Senator **Seweryński** był zdania, że nie da się uniknąć wzrastającej roli Europolu. Podkreślił, że parlamentarzystów trzeba wyposażyć w skuteczne narzędzia nadzoru danych, w tym osobowych. W opinii senatora skuteczny nadzór nad Europolem powinien być zapewniony, jak już sugerowano wcześniej, przez międzyparlamentarną komisję w celu zapewnienia w szczególności ochrony danych osobowych. Nie należy tworzyć rozbudowanych struktur. W sprawie połączenia Europolu z Cepolem senator Seweryński powiedział, że należy tego uniknąć. Kiedy instytucje europejskie rosną w siłę i wzrasta ich waga, wówczas mają

tendencję, by same w sobie stać się organami władzy zamiast wspierać organy krajowe. Podkreślił na koniec, że kontrola ze strony parlamentów narodowych powinna być wzmocniona.

Komisarz **Malmström** w odpowiedzi na wypowiedź senatora **Seweryńskiego** podkreśliła, że konieczny jest przegląd działalności Europolu i parlamenty narodowe muszą w nim uczestniczyć. Konieczne jest również większe zaufanie do współpracy policyjnej. Wiele państw członkowskich ma duże ambicje, co do Cefolu. Jednak obecnie powszechne są cięcia i oszczędności. Komisja zaproponowała oszczędność środków poprzez fuzję. Nie będzie to możliwe, jeśli jednak PE i Rada nie zgodzą się. Trzeba będzie znaleźć środki gdzie indziej. PE musi się przyjrzeć tej propozycji.

Poseł **Falzon** zwrócił uwagę na problem warunków w krajach przyjmujących przepływy imigracyjne, takich jak Malta.

Eurodeputowana **Sargentini** (Zieloni / EFA) wskazała, że w odniesieniu do przyszłych wyzwań w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, za cel należy postawić sobie zwiększenie stopnia harmonizacji.

SESJA II: WSPÓLPRACA SĄDOWA W SPRAWACH KARNYCH

Na początku sesji głos zabrali prelegenci: posłanka **Marietta Karamanli** - wiceprzewodniczącą Komisji Spraw Europejskich z francuskiego Zgromadzenia Narodowego, pani **Maschl Clausen** - austriacki członek krajowego Eurojustu, pan **Giovanni Kessler** - dyrektor generalny OLAF-u i pan **Holger Matt** - przewodniczący Europejskiego Stowarzyszenia Adwokatów Karnistów.

W debacie, która nastąpiła później, głos nabrali następujący parlamentarzyści: eurodeputowany **Albrecht** (Zieloni / EFA, Niemcy), posłanka **Michaelsen** (parlament norweski), senator **D'Ascola** (włoski Senat), poseł **Van Kosteren** (niderlandzka Izba Reprezentantów), poseł **Kalisz** (polski Sejm), **Baroness Corston** (brytyjska Izba Lordów), poseł **Vlachogiannis** (grecki parlament) i poseł **Sensburg** (niemiecki Bundestag).

Jeśli walka z transgraniczną poważną i zorganizowaną przestępczością może być skutecznie prowadzona w UE jedynie w ramach ścisłej współpracy krajowych organów wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, należy rozwijać tę współpracę, a jednocześnie podejmować działania na rzecz ochrony praw podstawowych. Kluczową rolę w tej kwestii

odgrywają Eurojust i Prokuratura Europejska. Komisja Europejska zapowiedziała prezentację wniosków dotyczących dwóch rozporządzeń – w sprawie Eurojustu i Prokuratury Europejskiej – które mają zostać opublikowane w niedalekiej przyszłości.

Debata wykazała, że istnieją różnice poglądów między parlamentami narodowymi a dyrektorem OLAF-u, dotyczące wyboru modelu funkcjonowania dla urzędu prokuratora europejskiego (EPPO). Wyrażono także obawy, co do zakresu kompetencji urzędu, odpowiedniego prawa stosowanego do prowadzenia dochodzeń i sądowej kontroli decyzji prokuratury europejskiej.

- **Urząd europejskiej prokuratury publicznej**

Posłanka **Karamanli**, reprezentująca francuskie Zgromadzenia Narodowe, zwróciła uwagę na kilka istotnych punktów dotyczących europejskiej prokuratury.

W odniesieniu do kompetencji podkreśliła, że prokuratura europejska nie powinna się ograniczać jedynie do ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej, ale jej kompetencje powinny zostać poszerzone o zwalczanie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym. Ta opcja, która wymaga jednomyślności, może jednak zostać podjęta w formule zacieśnionej współpracy.

Struktura europejskiej prokuratury to kolejne podstawowe pytanie, na które państwa członkowskie będą musiały sobie odpowiedzieć. Posłanka Karamanli podkreśliła, że Francja będzie popierała strukturę kolegiálną, składającą się z członków, którzy są całkowicie niezależni, co, jej zdaniem, będzie stanowiło gwarancję skuteczności i zapewni odpowiednie powiązanie z państwami członkowskimi. Struktura ta będzie kierowana przez szefa, który miałby status o charakterze *primus inter pares*. Pani Karamanli stwierdziła również, że stosowane powinno być prawo proceduralne krajowe państwa członkowskiego, w którym dochodzenie jest przeprowadzane. Jeśli chodzi o fazy ścigania i wyroku, to powinny one podlegać prawu państwa członkowskiego, do którego dokumentacja została przesłana.

Na koniec posłanka podkreśliła, że kontrola jurysdykcyjna decyzji odwołania do europejskiej prokuratury może być przeprowadzana zarówno przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości, jak i przez jakikolwiek sąd *ad hoc*.

Poseł **Kessler** wyraził odmienny pogląd od pani Karamanli, dotyczący struktury europejskiej prokuratury. W jego opinii, struktura kolegiálna stałaby w sprzeczności z niezależnością

prokuratorów. W żadnym państwie europejskim nie ma prokuratury opartej na kolegialnym modelu. Model kolegialny, który funkcjonuje dobrze, wydaje się być niekompatybilny z urzędem prokuratora europejskiego. To jest urząd, który musi być niezależny. Z tego względu preferowaną opcją powinno być stworzenie zdecentralizowanej lub zintegrowanej struktury, tj. struktury składającej się z prokuratorów posiadających uprawnienia koordynujące i prokuratorów z państw członkowskich, którzy zostaną wyłonieni spośród szeregu prokuratorów krajowych w państwach członkowskich. Tak więc w centralnym urzędzie będą pracować prokuratorzy z różnych państw członkowskich, oddelegowani z państw członkowskich, którzy będą wykonywać swoją pracę w tych państwach. Chodzi o wdrożenie zasady europejskiej przestrzeni wymiaru sprawiedliwości. Kompetencje prokuratury dotyczyć będą przede wszystkim ochrony interesów UE. Ważne jest, aby jak najwięcej krajów przystąpiło do prokuratury europejskiej.

Senator **D'Ascola** (włoski Senat) wyraził pewne wątpliwości prawne co do tego, czy zakres kompetencji europejskiej prokuratury powinien być wyłączny czy też dzielony z krajowymi urzędami prokuratorskimi. Jego zdaniem, jeśli kompetencje byłyby dzielone, to byłoby łatwiej, bo europejska prokuratura mogłaby przeprowadzać funkcję kontroli i koordynacji działalności innych prokuratorów. W przeciwnym przypadku byłyby bardzo poważne problemy techniczne dotyczące kompetencji związanych z wyborem prawa materialnego i proceduralnego, które miałyby być stosowane według różnych kryteriów, którymi może być *locus commissi delicti* – prawo ofiary przestępstwa lub prawo osoby oskarżonej.

W kwestii dotyczącej możliwości prokuratury europejskiej ścigania według europejskiego kodeksu postępowania, który regulowałby wstępne dochodzenie, to powinno to być skoordynowane z systemami krajowymi. Koordynacja ta jednak będzie trudna, ponieważ należy wziąć pod uwagę różne poziomy gwarancji ustanowione w systemach prawnych i konstytucyjnych w państwach członkowskich.

Poseł **Van Kosten** (niderlandzka Izba Reprezentantów) wyraził pewne obawy, co do ograniczania kompetencji, które powinna mieć prokuratura europejska.

Poseł **Kalisz** (polski Sejm) spytał, czy rolą europejskiej prokuratury powinno być zapewnienie ochrony prawnej, czy również podjęcie decyzji o wszczęciu śledztwa i prowadzenie czynności dochodzeniowych. Wyjaśnił również, że pracował nad reformą prokuratury w Polsce i opowiedział się za tym, by europejska prokuratura była organem ochrony prawnej. Policja bądź służby specjalne powinny zajmować się zbieraniem materiału dowodowego, jedynie na podstawie którego prokurator podejmie decyzję o wszczęciu

śledztwa i poszczególnych jego etapach. W przypadku pogłębiania kompetencji unijnych w tym obszarze tego rodzaju rozwiązanie wydaje się jedynie słuszne.

Poseł **Vlachogiannis** (grecki parlament) zgodził się z uwagami na temat prokuratury europejskiej i był zdania, że powołanie tego organu byłoby dużym krokiem naprzód w kierunku umacniania wymiaru sprawiedliwości we wspólnej europejskiej przestrzeni. Zastanawiał się, czy w europejskiej prokuraturze można ustanowić jakiś rodzaj systemu naprzemiennego, w celu obniżenia kosztów.

Poseł **Sensburg** (niemiecki Bundestag) podkreślił, że w sprawie europejskiej prokuratury wiele kwestii nadal trzeba będzie dokładnie przedyskutować, w szczególności jej organizację i aspekty dotyczące legitymizacji, dla przykładu jakie prawo będzie stosowane w przypadku kontrolowania rozmów telefonicznych. W opinii posła absolutnie konieczne jest, by europejska prokuratura i policja współpracowały ze sobą.

Posłanka **Karamanli**, w reakcji na wypowiedź posła Kesslera, podkreśliła, że aspekt kolegalności jest ważny i będzie jedynym realistycznym sposobem na ustanowienie europejskiej prokuratury. Była również zdania, że w odniesieniu do tej kwestii, Parlament Europejski i parlamenty narodowe powinny ustalić wspólne stanowisko i przesłać je do Komisji Europejskiej.

Poseł **Kessler** podkreślił, że europejska prokuratura byłaby pełnoprawnym urzędem i że wszelkie jej działania będą podlegać kontroli sądowej oraz że w przyszłym wniosku powinien znaleźć się przepis szczególnie wskazujący na konieczność upoważnienia sędziego w przypadku przyzwolenia na zastosowanie wszelkich inwazyjnych narzędzi dochodzenia.

W odpowiedzi na kwestie poruszone przez pana D'Ascola, poseł Kessler powiedział, że prawo krajowe, które byłoby stosowane przez europejską prokuraturę, to będzie prawo kraju, w którym prowadzone jest dochodzenie.

- **przyszłość Eurojustu i wspólna parlamentarna ocena jego działań**

Pani **Maschl-Clausen** opisała w kilku punktach "listę życzeń" dotyczących przyszłego wniosku, mającego na celu ustanowienie Eurojustu.

Po pierwsze, finansowanie wspólnych zespołów śledczych powinno być jednym z zadań Eurojustu. Po drugie, Eurojust powinien otrzymywać wszystkie informacje na temat

bieżących działań przestępczych. Umożliwiłoby to Eurojustowi zwiększenia jego europejskiego wymiaru, tj. mógłby działać prewencyjnie, bez konieczności oczekiwania na konkretne prośby o pomoc z organów sądowych. Po trzecie, Eurojust powinien otrzymywać informacje z Europolu i to samo powinno dotyczyć OLAFu. Po czwarte, jeśli rozważymy kwestię dodatkowych uprawnień, co do ewentualnego wszczęcia dochodzenia lub podejmowania wiążących decyzji w przypadkach konfliktów jurysdykcji, istnieje wiele kwestii, które należy rozwiązać, zwłaszcza dotyczących środków prawnych, które musiałyby być ustanowione; zastępczych kryteriów, na których powinny opierać się wiążące decyzje w przypadku konfliktów jurysdykcji; czy też kolejnych kroków po podjęciu decyzji o wszczęciu dochodzenia. Należy również wziąć pod uwagę wpływ takich decyzji na zasadę szans¹ i przeciwną zasadę legalizmu procesowego.

Jeśli chodzi o wspólną ocenę parlamentarną działań Eurojustu, pani **Maschl-Clausen** była zdania, że zakres tej oceny powinien koncentrować się na zdolności Eurojustu do wypełnienia swojej misji i do osiągnięcia założonych celów. W szczególności należy zbadać relację kosztów funkcjonowania Eurojustu do jakości oferowanych usług. Jednakże, w celu zagwarantowania niezależności Eurojustu, ocena jego działań nie powinna kolidować z decyzjami podejmowanymi w indywidualnych sprawach karnych.

Baroness Corston (brytyjska Izba Lordów) uważa, że ustalenia dotyczące oceny parlamentarnej działań Eurojustu powinny być podejmowane przez same parlamenty narodowe a nie podlegać prawodawstwu UE. Zakres oceny parlamentarnej Eurojustu nie powinien obejmować aspektów operacyjnych. W odniesieniu do europejskiej prokuratury pani Corston stwierdziła, że jej komisja nie zajęła w tej sprawie jeszcze stanowiska, ale rząd Wielkiej Brytanii był przeciw i że powinno się odbyć referendum w tej sprawie.

- **Ochrona praw proceduralnych osób prywatnych**

Pan **Matt** skoncentrował się na problemie równowagi między krajowymi i europejskimi kompetencjami, z jednej strony, oraz na potrzebie koordynacji między europejską prokuraturą, Eurojustem i OLAFem z drugiej. Obowiązki i zadania prokuratury europejskiej powinny być ograniczone do najpoważniejszych przestępstw i powinny być wykonywane w ramach katalogu gwarancji proceduralnych i praw dotyczących ścigania na poziomie europejskim.

¹ W prawie holenderskim i francuskim.

SESJA III: WSPÓLPRACA SĄDOWA W SPRAWACH CYWILNYCH

W ostatnich latach Unia Europejska poczyniła duże postępy w uchwalaniu prawodawstwa w celu rozwiązania problemów dotyczących transgranicznych spraw cywilnych, takich jak umowy, orzeczenia, prawo rodzinne i inne. Program sztokholmski przewiduje szereg inicjatyw dotyczących prawa rodzinnego. Jednak w związku z wymogiem dotyczącym jednomyślności w Radzie w sprawie takiego prawodawstwa, ustanowienie przepisów prawa rodzinnego jest często najbardziej problematyczne. Przepisy te przyniosłyby znaczące korzyści obywatelom przekraczającym granicę. Podczas tej sesji posłowie do Parlamentu Europejskiego zaangażowani w omawiane kwestie przedstawili sprawozdanie na temat doświadczeń związanych z obecnie opracowywanym i niedawno przyjętym ustawodawstwem.

Tę sesję otworzył europoseł **Tadeusz Zwiefka** (EPP, Polska), sprawozdawca w sprawie wzmocnionej współpracy w dziedzinie prawa właściwego dla rozwodów i separacji prawnej, który następnie oddał głos pani **Alexandrze Thein** (ALDE, Niemcy), sprawozdawczyni w sprawie dwóch wniosków dotyczących jurysdykcji, prawa właściwego oraz uznawania i wykonywania orzeczeń dotyczących małżeńskich ustrojów majątkowych i zarejestrowanych związków partnerskich.

Następnie głos zabrał pan **Kurt Lechner**, były członek Komisji Prawnej PE i sprawozdawca ws. dziedziczenia oraz pani **Aude Fiorini**, wykładowca z Uniwersytetu w Dundee.

Podczas dyskusji dwóch parlamentarzystów krajowych zabrało głos: poseł **Famiglietti** (włoska Izba Deputowanych) oraz senator **Aleksander Pocij** (polski Senat).

- **osiągnięcia w dziedzinie prawa rodzinnego**

Poseł **Zwiefka** podkreślił znaczenie prawa rodzinnego dla obywateli i przypomniał, że pierwszym działaniem podjętym w ramach programu sztokholmskiego był wniosek ws. decyzji o rozwodach.

Posłanka **Thein** wyjaśniła różnice między przepisami państw członkowskich w zakresie małżeństw i związków partnerskich. W niektórych krajach uznawane są małżeństwa tej samej płci, w innych nie można zarejestrować związków partnerskich. W niektórych krajach istnieje pełna równość małżeństw i zarejestrowanych związków partnerskich, a w innych nie ma takiej równości. Założeniem dwóch propozycji legislacyjnych jest to, że obowiązujące prawo

powinno być jednolite w celu uniknięcia różnic w obowiązujących reżimach prawnych. W związku z tym, miejsce zamieszkania jest podstawowym punktem odniesienia a narodowość jest wtórnym. Jest to ważne, ponieważ każda para powinna wiedzieć, jaki reżim prawny będzie obowiązywał w przypadku zawarcia związku małżeńskiego przez osoby z dwóch różnych państw lub ich rozvodu, czy też w przypadku pojawienia się dzieci osób pozostających w wolnym związku. Przyznała, że niektóre państwa członkowskie obawiają się, że poprzez uznawanie zagranicznych związków partnerskich, będą musiały uznawać również związki ich obywateli, mimo że taka instytucja w danych kraju nie istnieje. Odniosła się również do kwestii dzieci z takich małżeństw i ich trudnej sytuacji, w szczególności w przypadku rozwodów.

Pan **Lechner** opowiedział o swoich doświadczeniach z negocjacji z wniosków ws. spadkowych.

Poseł **Famiglietti** (włoska Izba Deputowanych) podkreślił, że współpraca sądowa w sprawach cywilnych jest kluczowa dla stworzenia wspólnej przestrzeni prawnej, co zmniejszy różnice między stosowanymi systemami prawnymi, co szczególnie ważne w związku z ograniczeniem kosztów i czasu potrzebnego na wykonanie decyzji sądowych. Z drugiej strony jednak, prawodawstwo UE nie powinno dążyć do naruszania podstawowych elementów prawnych i konstytucyjnych systemów państw członkowskich, odnoszących się do tożsamości narodowej. W związku z tym poseł Famiglietti pochwalił dążenie do równowagi, które zostało zaprezentowane w wystąpieniu posłanki Thein.

Poseł Famiglietti wyjaśnił również, że włoska Izba Deputowanych, po przeanalizowaniu propozycji rozporządzeń dotyczących kwestii dziedziczenia i ustrojów majątkowych, podjęła decyzję, że nie będzie przeciwna przyjęciu przez instytucje UE szczególnych środków w tych obszarach, choć potwierdziła potrzebę, by wnioski te, w celu ich przyjęcia, nie miały wpływu na istniejące wyższe standardy ochrony istniejące w niektórych państwach członkowskich.

Senator **Aleksander Pociąg** (polski Senat) wyjaśnił, że zarówno on sam, jak i partia, do której należy (Platforma Obywatelska) opowiada się za wprowadzeniem zarejestrowanych związków partnerskich do polskiego systemu prawnego, jednak pierwsza próba wprowadzenia tego rozwiązania nie powiodła się ze względu na wrażliwość i kontrowersyjny charakter tego tematu w Polsce. Zaznaczył jednak, że próba narzucenia gotowych rozwiązań Polsce, czy innym krajom, jest niedopuszczalna. Jest to delikatny problem i dlatego wszelkie próby rozwiązywania go w sposób ponadnarodowy, przy istnieniu zupełnie innych konstrukcji prawnych i światopoglądów jest czymś ryzykownym. Doświadczenie Francji po

wprowadzeniu możliwości zawierania małżeństw jednopłciowych daje do myślenia. Jeśli chodzi o Polskę to próba zarejestrowania związków partnerskich jest postrzegana jako pierwszy krok do związków homoseksualnych, na co nie ma w dużej części zgody. W Polsce ten kolejny krok – małżeństwa homoseksualne, jest ważnym argumentem przeciw związkom partnerskim.

Po drugie, odnosząc się do prawa rodzinnego, senator **Pociąg** stwierdził, że Polska opowiada się za przyjęciem obiektywnych reguł o charakterze transgranicznym na poziomie UE. W szczególności w odniesieniu do sprawowania opieki nad dzieckiem, prawo to powinno być przyznawane w oparciu o obiektywne kryteria, takie jak dobro dziecka, a nie wyłącznie na podstawie kraju pochodzenia. Jest to wyjątkowo ważne dla Polski. Przyznał, że w Polsce mamy złe doświadczenia dotyczące dzieci z par mieszanych obywateli Polski i innych krajów. Polacy są w przeważającej mierze imigrantami. Żyją we Francji, Wielkiej Brytanii, we Włoszech. W prawie 100% w takich sprawach, niezależnie od tego czy rodzicem Polakiem jest kobieta czy mężczyzna, dzieci przyznawane są cudzoziemcom. W Polsce mamy kulturę powierzenia dzieci kobietom. Decyzje sądów zagranicznych są postrzegane jako niesprawiedliwe.

Senator Pociąg następnie wspominał o kolejnym problemie, który dotyczy nie tylko Polaków, ale także innych nacji pozaeuropejskich. Chodzi o to, że w Norwegii, Szwecji i w Niemczech z wyjątkową łatwością dokonuje się przeniesienia prawa opieki nad polskimi dziećmi, urodzonymi za granicą i oddania ich do rodzin zastępczych, jeśli polskie rodziny zrobiły coś

złego. Problem ten, jego zdaniem, powinien być rozpatrzony na poziomie europejskim w momencie podejmowania prac nad prawem rodzinnym.

- **Podstawa prawna dla prawa rodzinnego**

Pani **Fiorini** podkreśliła, że rozwój przepisów UE w zakresie prawa rodzinnego, choć dość spektakularny w ostatnich latach, jest trudniejszy i wolniejszy niż w innych sferach współpracy w obszarze prawa cywilnego. Ma to głównie związek z procedurą legislacyjną, która jest stosowana w tej kwestii, tj. specjalną procedurą ustawodawczą, zgodnie z art. 81 (3) TFUE, który zakłada jednogłośnie w Radzie tylko w konsultacji z Parlamentem Europejskim. Pani Fiorini zapytała, czy klauzula kładki (*passarelle*), która pozwala na zastosowanie zwykłej procedury legislacyjnej, byłaby odpowiednia w prawie rodzinnym. Przydatność tej procedury może mieć zastosowanie w przypadkach, w których dany środek jest oparty na istniejącej częściowej harmonizacji albo będzie zawierać w sobie podstawowe zasady przyjęte lub akceptowane przez wszystkie państwa członkowskie.

W odniesieniu do wzmocnionej współpracy, pani Fiorini podkreśliła pewne trudności związane z jej stosowaniem, „w szczególności konflikt, czy priorytetem powinno być, aby osiągnąć więcej dla niektórych obywateli UE czy też w sumie mniej dla wszystkich obywateli UE”. Z drugiej strony wzmocniona współpraca może działać jako katalizator dla innych państw do przyłączenia się do państw w niej uczestniczących, a także sygnalizuje „początek zwiększonej zmiennej geometrii” (innymi słowy: różny poziom integracji).

Pani **Fiorini** argumentowała jednak, że w prawie rodzinnym zbyt częste zastosowanie wzmocnionej współpracy byłoby szkodliwe dla pewności prawnej obywateli, co jest warunkiem wstępnym dobrego funkcjonowania obszaru sprawiedliwości.

SESJA IV: NARZĘDZIA SKUTECZNEGO ROZWOJU EUROPEJSKIEJ KULTURY SĄDOWEJ

Parlament Europejski stwierdził, że potrzeba prawdziwej europejskiej kultury sądowej, aby obywatele mogli w pełni korzystać z praw zagwarantowanych w Traktatach. Jedną z najważniejszych kwestii w tym względzie są szkolenia, zwłaszcza w dziedzinie prawa. Parlament Europejski i Komisja zainicjowały program pilotażowy dotyczący najlepszych praktyk w zakresie szkoleń z dziedziny prawa. Ponadto Komisja Europejska opublikowała ostatnio nową unijną tablicę wyników wymiaru sprawiedliwości, COM(2013)160, w której

porównano systemy sprawiedliwości w sprawach cywilnych i administracyjnych państw członkowskich oraz określono obszary wymagające usprawnień.

Tę sesję otworzył poseł **Luigi Berlinguer** (S & D, Włochy), który następnie oddał głos zaproszonym panelistom: panu **Ruudowi Winterowi**, starszemu wiceprzewodniczącemu ds. koordynacji najwyższego Sądu Administracyjnego ds. Handlu i Przemysłu w Holandii, panu **Luisowi Pereira**, sekretarzowi generalnemu Europejskiej Sieci Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości i panu **Emmanuel Crabit**, szefowi działu w dyrekcji generalnej ds. sprawiedliwości Komisji Europejskiej.

W debacie, która nastąpiła po wystąpieniach panelistów, głos zabrali: poseł **Ricardo Rodrigues** (portugalski parlament), senator **Michał Seweryński** (polski Senat), poseł **Rikkos Mappourides** (cypryjski parlament) i senator **Vito Crimi** (włoski Senat).

- **Europejska Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości**

Pan **Winter** na początku swojego przemówienia wspominał o informacyjnej sieci sądowej o nazwie EU Infra, której działalność została zapoczątkowana w Holandii w 2001 roku i w skład której weszli pośrednicy informacyjni, zapewniający pomoc prawnikom, polegającą na wyjaśnianiu, jak znaleźć właściwe informacje oraz kiedy i jak stosować prawo UE. Wspominał o portalach Juris i Europea oraz e-justice Komisji Europejskiej a także o sieci koordynatorów sądowych zajmujących się prawem europejskim. Struktura informacyjna EU Infra oparta jest na trzech filarach: pierwszy filar to uzyskiwanie informacji, drugi filar dotyczy wiedzy i umiejętności posługiwania się prawem a trzeci to sieć osób o wysokich kwalifikacjach. Pan Winter zwrócił uwagę na fakt, że postęp technologiczny powinien przyczyniać się do poprawy dostępu do informacji prawnych, które powinny być jasne i dobrze ustrukturyzowane. Zasugerował również, że dostęp do informacji, edukacja i sieci współpracy między prawnikami należy traktować jak elementy tej samej konstrukcji. Dodał, że ważne jest nawiązywanie bezpośrednich kontaktów w ramach szkoleń. Podkreślił również, że ważne jest udostępnianie prawa unijnego także obywatelom. Prawo unijne nie jest tworzone dla prawników. Obywatele powinni korzystać w pełni z prawa.

Eurodeputowany **Berlinguer** wskazał, że szkolenie prawne nie może funkcjonować bez istnienia sieci sędziowskiej, choć należy podkreślić, że to nie powinno być traktowane jako narzędzie porównawcze, ale jako okazja do propagowania informacji i wiedzy.

Pan **Pereira** zaprezentował Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (European Judicial Training Network – EJTN), która obecnie liczy około 140.000 sędziów i ma na celu promowanie wzajemnego zrozumienia i zaufania między organami sądowymi państw członkowskich. Zrzesza ona instytucje odpowiedzialne za szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości na obszarze Unii Europejskiej. Utworzona 13 października 2000 r. jest międzynarodowym stowarzyszeniem z siedzibą w Brukseli. Każdego roku EJTN wydaje katalog zawierający szkolenia organizowane przez ośrodki zawodowego doskonalenia kadr wymiaru sprawiedliwości, które skierowane są do sędziów i prokuratorów z całej Europy, w tym z Polski. Prowadzony jest również program wymiany stażowej (Exchange Programme), który umożliwia sędziom, prokuratorom i trenerom poznanie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w innych krajach europejskich. Następnie pan Pereira opisał osiągnięte postępy, w szczególności w odniesieniu do uruchomienia projektu pilotażowego mającego na celu wzmocnienie powiązań między sędziami. Podkreślił również znaczenie ciągłości wsparcia finansowego UE.

Eurodeputowany **Berlinguer** zgodził się z panem Pereira w kwestii znaczenia planowania finansowego.

Poseł **Rodrigues** (portugalski parlament) był zaniepokojony tym, że finansowanie Europejskiej Sieci Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości nie zostało uwzględnione w następnych wieloletnich ramach finansowych (WRF).

Eurodeputowany **Berlinguer** poinformował posła Rodriguesa, że propozycje dotyczące włączenia tego instrumentu do następnych WRF zostały przyjęte. Musi jednak zostać podjęta decyzja odnośnie wysokości tej kwoty.

- **Unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości**

Pan **Crabit** wyjaśnił, czy jest unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości. Jest ona instrumentem mającym na celu ocenę skuteczności systemów sądowych UE z państw członkowskich w zapewnieniu prawa obywateli dostępu do skutecznego środka prawnego i do sprawiedliwego procesu sądowego na podstawie art. 47 Europejskiej Karty Praw Podstawowych. Celem unijnej tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości jest wsparcie UE i państw członkowskich w osiągnięciu większej skuteczności wymiaru sprawiedliwości poprzez zapewnienie obiektywnych, wiarygodnych i porównywalnych danych dotyczących funkcjonowania systemów wymiaru sprawiedliwości we wszystkich państwach

członkowskich. Jakość, niezależność i efektywność są głównymi elementami składowymi „skutecznego systemu wymiaru sprawiedliwości”.

W związku z tym tablica przedstawia dane na podstawie kilku porównywalnych wskaźników, takich jak: szybkość podejmowania decyzji sądowych, jakość i niezależność sądów (prawdziwa lub postrzegana). Zapewnianie informacji na temat tych elementów składowych we wszystkich państwach członkowskich przyczynia się do identyfikowania potencjalnych braków i dobrych przykładów, a także umożliwia wspieranie rozwoju polityki w zakresie wymiaru sprawiedliwości na szczeblu poszczególnych państw i na szczeblu UE.

Europoseł **Berlinguer** był zdania, tablica wymiaru sprawiedliwości UE to genialny pomysł, ponieważ ma na celu dokonanie oceny stanu faktycznego wymiaru sprawiedliwości.

Senator **Seweryński** (polski Senat) argumentował, że nie ma wspólnej europejskiej kultury prawnej w UE, ponieważ zanikły jej aksjologiczne podstawy. Brakuje wspólnej koncepcji prawa europejskiego. Dla przykładu, jeśli przyjrzymy się definicjom, które przekładamy następnie na pewne koncepcje, to mamy do czynienia w Unii Europejskiej z różnym rozumieniem pojęć, takich jak "godność ludzka", "prawa człowieka", "suwerenność" czy "własność". Nie udzielamy jednakowej odpowiedzi na pytania, kiedy zaczyna się życie (kwestia aborcji), a kiedy kończy (kwestia eutanazji). Mamy różne podejście do procedury in vitro i eksperymentów z udziałem zarodków ludzkich i zwierzęcych. Z tego względu senator

Seweryński był zdania, że współpraca sądowa powinna ograniczyć się tylko do stosowania prawa i wykształcenia dobrych praktyków. Nie chodzi jednak o to, by na ślepo stosować przepisy zgodnie z literą prawa, bowiem prawnicy mają poczucie moralności i w swojej pracy biorą pod uwagę aspekty etyczne.

Eurodeputowany **Berlinguer**, w reakcji wypowiedź senatora **Seweryńskiego**, powiedział, że koncepcje ewoluują i rolą demokracji w UE jest zapewnienie, by zasady prawne były wspólne w państwach członkowskich. Kiedyś nie istniała koncepcja suwerenności, była kultura poddaństwa i służebności. Później wszyscy obywatele stali się równi wobec prawa. Pewne pojęcia ewoluują. Obecnie mamy do czynienia z globalizacją. Wypracowano takie formy instytucjonalne, jak np. Wspólnota Europejska. Mamy administrację bez państwa – Unię Europejską. Obecnie jesteśmy w tyglu, w którym wielkie idee z przeszłości wymierają a rodzą się nowe. Demokracja wymaga respektowania prawa.

Poseł **Mappourides** (parlament cypryjski) podkreślił, że prawo europejskie powinno stanowić integralny element egzaminów prawniczych.

Senator **Crimi** (włoski Senat), odnosząc się do szkoleń, wyjaśnił, że we Włoszech Najwyższa Rada Sądownictwa niedawno ustanowiła szkołę prawa UE, w której szkoleni są młodzi sędziowie. Jednak zaznaczył, że chęć udziału w zajęciach w tej szkole jest raczej niska. Był więc zdania, że szkolenia nt. prawa UE powinny być obowiązkowe.

Jeśli chodzi o sieci informacyjne, senator Crimi stwierdził, że brakującym elementem jest istnienie pewnego źródła, z którego obywatele mogliby się, jakie są ich prawa w UE, by byli ich świadomi. Komentując wypowiedź senatora **Seweryńskiego**, odnośnie zaniku wspólnych europejskich pojęć prawnych, senator Crimi podkreślił, że jest wręcz przeciwnie. W jego opinii europejska kultura sądownicza nie powinna ograniczać się do stosowania prawa, ale powinna również dokonać przeglądu wartości, które są podstawą prawa, ponieważ UE jest nie tylko podmiotem gospodarczym, ale także Unią praw.

Przewodniczący **López Aguilar** przedstawił kilka uwag końcowych, podkreślając między innymi znaczenie demokratyzacji sprawiedliwości i spraw wewnętrznych poprzez zwiększone zaangażowanie obywateli w te kwestie.

Opracowała:
Dr Magdalena Skulimowska